

ΔΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙ**ΚΕΙΜΕΝΟ**

α. Ovidius poēta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poētam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poētae.

β. Hannibal, dux Carthaginiensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superāvit et Saguntum vi expugnāvit. Postea Alpes, quae Italiam ab Galliā seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italiā fuit, apud Ticīnum, Trebiam, Trasumēnum et Cannas copias Rōmanōrum profligāvit et delēvit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να βρείτε στο διδαγμένο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω ελληνικές: πλήρης, φουρτούνα, κοντράρω, δουκάτο, υπέροχος.

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις:

plena:	είναι.....	στο.....
querelarum:	είναι.....	στο.....
unica:	είναι.....	στο.....
dux:	είναι.....	στο.....
copias:	είναι.....	στα...../.....

(μονάδες 10)

β) Musa est unica amīca poētae : Να μετατρέψετε το ρήμα σε ειδικό απαρέμφατο εξαρτώμενο από το Ovidius narrat.... (μονάδες 8). Να δικαιολογηθεί η πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου (2 μονάδες).

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

15331-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. α. Ο Οβίδιος, ο ποιητής, είναι εξόριστος στην Ποντική γη. Γράφει συχνά επιστολές στη Ρώμη. Οι επιστολές είναι γεμάτες παράπονα. Επιθυμεί τη Ρώμη και θρηνεί την κακή του τύχη. Διηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και την παγωμένη γη. Οι έγνοιες και οι δυστυχίες βασανίζουν τον ποιητή. Αντιμάχεται ενάντια στην αδικία με τις επιστολές του. Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

β. Ο Αννίβας, ο Καρχηδόνιος στρατηγός, σε ηλικία 26 χρόνων, νίκησε με πόλεμο (πολέμησε και νίκησε) όλα τα έθνη της Ισπανίας και κυρίευσε με τη βία το Σάγουντο. Έπειτα πέρασε με ελέφαντες τις Άλπεις, που χωρίζουν την Ιταλία από τη Γαλατία. Όταν βρέθηκε στη Ιταλία, κατατρόπωσε κι εξολόθρευσε τις ρωμαϊκές στρατιωτικές δυνάμεις κοντά στον ποταμό Τίκινο, στον ποταμό Τρεβία, στη λίμνη Τρασιμένη και στις Κάννες.

Β. 2. πλήρης → *plena*

φουρτούνα → *fortunam*

κοντράρω → *contra*

δουκάτο → *dux*

υπέροχος → *superavit*

Β. 6. α.

<i>plena</i> :	Είναι κατηγορούμενο στο υποκείμενο <i>epistulae</i> (μέσω του ρήματος <i>sunt</i>)
<i>querelarum</i> :	Είναι γενική αντικειμενική (γενική ως συμπλήρωμα επιθέτου) στο <i>plena</i>
<i>unica</i> :	Είναι επιθετικός προσδιορισμός στο <i>amica</i>
<i>dux</i> :	Είναι ομοιόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός, παράθεση στο <i>Hannibal</i>
<i>corias</i> :	Είναι αντικείμενο στα ρήματα <i>profligavit</i> και <i>delevit</i>

β. *Ovidius narrat Musam esse unicam amicam poetae.*

Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου βρίσκεται πάντα σε αιτιατική. Στη συγκεκριμένη περίπτωση υπάρχει ετεροπροσωπία.

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ Χ**ΚΕΙΜΕΝΟ**

α. Ovidius poēta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārū sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poētam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poētae.

β. Post trecentos annos Ilia duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutrit. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iūlo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet. Hunc tu, ut Aenēam, in caelo accipies.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να βρείτε στα λατινικά κείμενα μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: τερακότα, ενικός, διώροφος, ιμπεριαλισμός, αυλόπορτα.

Μονάδες 10

B. 6. α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

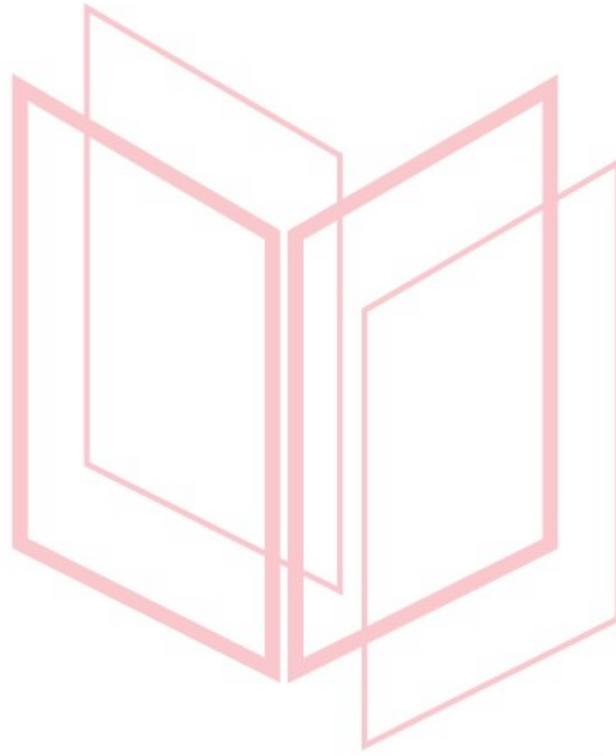
in terrā:	είναι.....	στο.....
Poētam:	είναι.....	στο.....
duos:	είναι.....	στο.....
moenia:	είναι.....	στο.....
Belli:	είναι.....	στο.....

Μονάδες 10

β. poēta: να αναγνωρίσετε συντακτικά τον όρο και να δηλώσετε τη λέξη που προσδιορίζει (Μονάδες 4). Να μετατρέψετε τον όρο poēta σε δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση, επιλέγοντας το σωστό γένος της αναφορικής αντωνυμίας, ανάλογα με τον προσδιοριζόμενο όρο, τον οποίο και θα ξαναγράψετε. (Μονάδες 6)

Μονάδες 10**Μονάδες 20**

15589

αλημπνίση

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15589-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. α. Ο Οβίδιος, ο ποιητής, είναι εξόριστος στην Ποντική γη. Γράφει συχνά επιστολές στη Ρώμη. Οι επιστολές είναι γεμάτες παράπονα. Επιθυμεί τη Ρώμη και θρηνεί την κακή του τύχη. Διηγείται/αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και την παγωμένη γη. Οι έργοιες και οι δυστυχίες βασανίζουν τον ποιητή. Με τις επιστολές (του) αντιμάχεται ενάντια στην αδικία. Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

β. Μετά από τριακόσια χρόνια η Ιλία θα γεννήσει δυο γιους, τον Ρωμύλο και τον Ρώμο, τους οποίους θα θρέψει μια λύκαινα. Ο Ρωμύλος θα χτίσει τα τείχη του Άρη και θα ονομάσει τους Ρωμαίους από το όνομά του. Στους Ρωμαίους η εξουσία θα είναι χωρίς τέλος. Ο Καίσαρας Αύγουστος, απόγονος του Ίουλου/ καταγόμενος από τον Ίουλο, θα κλείσει τις πύλες του Πολέμου και θα αποκαταστήσει τη βασιλεία του Κρόνου. Αυτόν εσύ, όπως τον Αινεία, θα τον (υπο)δεχτείς στον ουρανό.

B.2. τερακότα → terrā

ενικός → unica

διώροφος → duos

ιμπεριαλισμός → imperium

αυλόπορτα → portas

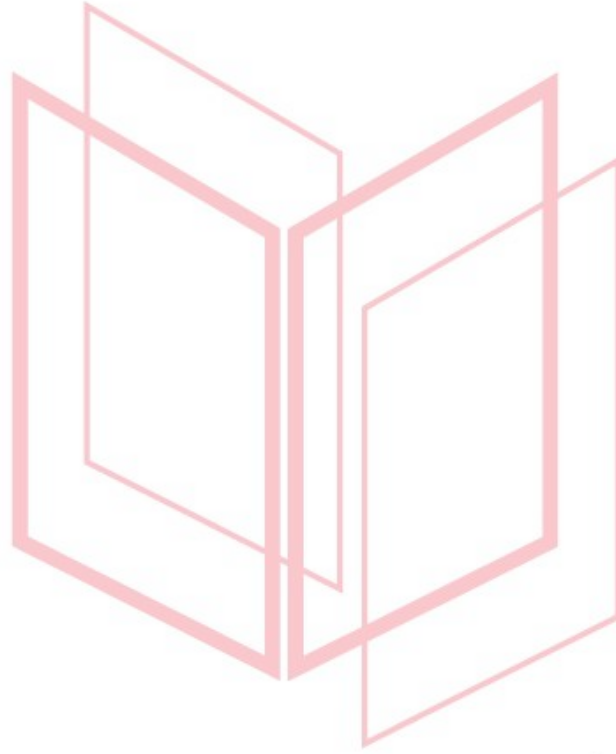
B.6.α.

in terrā:	είναι εμπρόθετος (επιρρηματικός) προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο ρήμα exulat
Roētam:	είναι αντικείμενο στο ρήμα excruciant
duos:	είναι ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο ουσιαστικό filios
moenia:	είναι αντικείμενο στο ρήμα condet
Belli:	είναι γενική κτητική στο ουσιαστικό portas

β. ο όρος roēta λειτουργεί ως ομοιόπτωτος προσδιορισμός της παράθεσης στο υποκείμενο Onidius. Ο προσδιορισμός της παράθεσης μπορεί να αποδίδεται με δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση, η οποία θα σχηματιστεί ως εξής:

15589-Λύση

Ovidius, qui poeta est, (in terrā Ponticā exulat).

αθημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙ**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Ovidius poëta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poëtam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poëtae.

β) Hannibal, dux Carthaginensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superāvit et Saguntum vi expugnāvit. Postea Alpes, quae Italiam ab Galliā seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italiā fuit, apud Ticīnum, Trebiam, Trasumēnum et Cannas copias Rōmanōrum profligāvit et delēvit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α μια από τις δυο νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β που προτείνονται, με την οποία να είναι ετυμολογικά συγγενής.

A	B
plena	i. πλευρά ii. πλήθος
fortunam	i. φουρτούνα ii. φόρτος
curae	i. κούρα ii. κούρσα
dux	i. δοκάρι ii. δουκάτο
copias	i. φωτοκόπια ii. κοπιάζω

Μονάδες 10

6. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις:

15731

fortunam:	είναι.....	στο.....
poetam:	είναι.....	στο.....
annos:	είναι.....	στο.....
omnes:	είναι.....	στο.....
vi:	είναι.....	στο.....

(μονάδες 10)

β) Hannibal, dux Carthaginensis: Να μετατραπεί η παράθεση σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση. (μονάδες 10)

Μονάδες 20

αἰιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15731-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. α) Ο Οβίδιος, ο ποιητής, είναι εξόριστος στην Ποντική γη/στη γη του Εύξεινου Πόντου. Γράφει συχνά γράμματα/επιστολές στη Ρώμη. Τα γράμματα/οι επιστολές (του) είναι γεμάτα/γεμάτες παράπονα. Επιθυμεί τη Ρώμη/Του λείπει η Ρώμη και θρηνεί/κλαίει την κακή/αντίξοη τύχη (του). Αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη γη. Οι έғνοιες/οι φροντίδες και οι δυστυχίες βασανίζουν τον ποιητή. Ανθίσταται ενάντια στην αδικία/Αντιμάχεται την αδικία με τις επιστολές (του). Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

β) Ο Αννίβας, ο Καρχηδόνιος αρχηγός/στρατηγός, σε ηλικία 26 χρόνων νίκησε με πόλεμο/(πολέμησε και νίκησε) όλα τα έθνη της Ισπανίας και κυριέυσε με τη βία το Σάγουντο. Έπειτα πέρασε/διήλθε με ελέφαντες πάνω από τις Άλπεις, που χωρίζουν την Ιταλία από τη Γαλατία. Όταν βρέθηκε στη Ιταλία, κατατρόπωσε κι εξολόθρευσε τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων κοντά στον ποταμό Τίκινο, στον ποταμό Τρεβία, στη λίμνη Τρασιμένη και στις Κάννες.

B. 2.

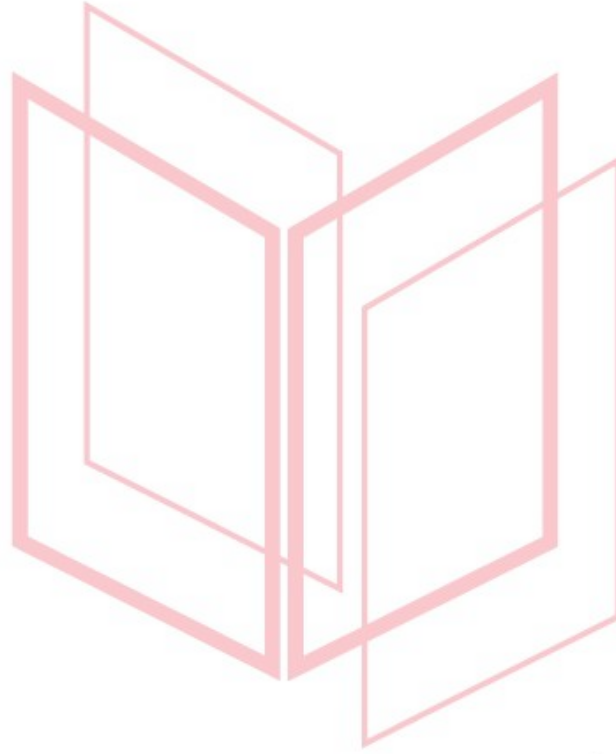
A	B
plenaē	ii. πλήθος
fortunam	i. φουρτούνα
curae	i. κούρα
dux	i. δουκάτο
copias	i. φωτοκόπια

6.α.

fortunam:	Είναι αντικείμενο	στο deplorat
poetam:	Είναι αντικείμενο	στο excruciant
annos:	Είναι αιτιατική του χρόνου	στο natus
omnes:	Είναι ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός	στο gentes
vi:	Είναι αφαιρετική οργανική του τρόπου	στο expugnavit

15731-Λύση

β. Hannibal, qui dux Carthaginiensis erat

αθημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ VIII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poētam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat.

β) Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque. etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα

Μονάδες 20

B.2. Να διαγράψετε από τη στήλη Β τη λέξη που δεν συγγενεύει ετυμολογικά με τη λατινική λέξη της στήλης Α.

A	B
plenae	Πλήθος, πλοίο, πλήρης
gelida	Ζελέ, ζελατίνα, ζηλεύω
miseriae	Μίζα, μίζερος, μιζέρια
stilus	Στιλέτο, στιλ, στήλη
ceras	Κερί, κύριος, κηροπήγιο

Μονάδες 10

B.6. α) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Α' στήλης με τους συντακτικούς όρους της Β'. Στη Β' στήλη υπάρχουν τέσσερις όροι οι οποίοι δεν αντιστοιχούν στις λέξεις της στήλης Α:

A	B
Rōmam (το 1ο)	Υποκείμενο στο sunt
adversam	Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός κίνησης σε τόπο
de incolis	Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός στάσης σε τόπο (ή κατάστασης)
Silvae	Απρόθετη αιτιατική κίνησης σε τόπο
in venatiōnibus	Εμπρόθετος επιρρηματικός

17147

	προσδιορισμός αναφοράς
	Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός αιτίας
	Κατηγορούμενο στο incitamenta
	Ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο fortunam
	Κατηγορούμενο στο fortunam

Μονάδες 10

β) vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre: να προσδιορίσετε τη συντακτική θέση του απαρεμφάτου errāre (4 μονάδες), να αναγνωρίσετε το είδος του (2 μονάδες), να γράψετε το Υποκείμενό του (2 μονάδες) και να δικαιολογήσετε την πτώση του (2 μονάδες).

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17147-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Γράφει συχνά γράμματα/επιστολές στη Ρώμη. Τα γράμματα/οι επιστολές (του) είναι γεμάτα/γεμάτες παράπονα. Επιθυμεί τη Ρώμη/Του λείπει η Ρώμη και θρηνεί/κλαίει την κακή/αντίξοη τύχη (του). Αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη γη. Οι έγνοιες/οι φροντίδες και οι δυστυχίες βασανίζουν τον ποιητή. Ανθίσταται ενάντια στην αδικία/Αντιμάχεται την αδικία με τις επιστολές (του).

β) Καθόμουν κοντά/δίπλα στα δίχτυα· πλάι μου δεν υπήρχε η κυνηγετική λόγχη, αλλά η γραφίδα και πλάκες αλειμμένες με κερί· σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις· αν και (είχα) άδεια τα δίχτυα (παρόλο που είχα τα δίχτυα άδεια), όμως είχα γεμάτες τις κέρινες πλάκες (μου). Τα δάση και η μοναξιά είναι μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης. Όταν θα είσαι στο κυνήγι, θα επιτρέπεται/θα είναι δυνατόν και σε σένα/θα μπορείς κι εσύ να φέρεις μαζί σου πλάκες αλειμμένες με κερί: θα δεις να περιπλανιέται στα βουνά όχι η Άρτεμις, αλλά η Αθηνά.

B.2.

A	B
plena	Πλήθος, πλοίο , πλήρης
gelida	Ζελέ, ζελατίνα, ξηλεύω
miseriae	Μίζα , μίζερος, μιζέρια
stilus	Στιλέτο, στυλ, στήλη
ceras	Κερί, κύριος , κηροπήγιο

B.6.α)

A	B
Rōmam (το 1ο)	Απρόθετη αιτιατική κίνησης σε τόπο
adversam	Ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο fortunam
de incolis	Εμπρόθετος προσδιορισμός αναφοράς
Silvae	Υποκείμενο στο sunt
in venatiōnibus	Εμπρόθετος προσδιορισμός στάσης σε τόπο (ή κατάστασης)

β) Συντακτική θέση: Αντικείμενο στο videbis

Είδος: ειδικό απαρέμφατο (σύμφωνα με το βιβλίο του καθηγητή, σελ 31)

Υποκείμενο του απαρεμφάτου: Dīanam και Minervam

Πρόκειται για περίπτωση ετεροπροσωπίας.

18576

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ Χ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Ovidius poëta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārū sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poëtam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poëtae.

β) Tu Aenēam ad caelum feres. Postea Iūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Ilia duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutrit. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της στήλης Α' με τις ετυμολογικά συγγενείς νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β'. Δύο λέξεις της στήλης Β' περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
plenae	ζελατίνα
fortunam	παράφορος
gelidā	πληρότητα
feres	έννοια
moenia	ροφός
	άμυνα
	φουρτούνα

Μονάδες 10

18576

Β.6.α) Να εντοπιστούν και να αναγνωριστούν συντακτικά οι εμπρόθετοι προσδιορισμοί του δεύτερου αποσπάσματος (μονάδες 5). Να εντοπιστεί και ο όρος τον οποίο προσδιορίζουν (μονάδες 5).

(μονάδες 10)

β) *Musa est unica amīca roētae*: να μετατρέψετε την κύρια πρόταση σε απαρεμφατική, με εξάρτηση από το “*Ovidius dicit*”, κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές (8 μονάδες). Να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου (2 μονάδες).

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18576-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Ο Οβίδιος, ο ποιητής, είναι εξόριστος στην Ποντική γη (στη γη του Εύξεινου Πόντου). Γράφει συχνά επιστολές (γράμματα) στη Ρώμη. Οι επιστολές (τα γράμματά του) είναι γεμάτες(α) παράπονα. Επιθυμεί (αποζητά) τη Ρώμη και κλαίει για την αντίξοχη τύχη (την κακή του τύχη). Αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη γη. Τον ποιητή βασανίζουν οι έγνοιες και οι δυστυχίες. Με τις επιστολές (του) αντιμάχεται την αδικία (πολεμάει ενάντια στην αδικία). Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

β) Εσύ θα φέρεις τον Αινεία στον ουρανό (θα αποθεώσεις τον Αινεία). Αργότερα ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία, θα μεταφέρει το βασίλειο από το Λαβίνιο και θα οχυρώσει την Άλβα Λόγγα. Μετά από τριακόσια χρόνια η Ιλία θα γεννήσει δύο γιους, τον Ρωμόλο και τον Ρώμο, τους οποίους θα (ανα)θρέψει μια λύκαινα. Ο Ρωμόλος θα κτίσει τα τείχη του Άρη και θα ονομάσει τους Ρωμαίους από το όνομα του (θα δώσει στους Ρωμαίους το όνομά του). Στους Ρωμαίους θα υπάρχει εξουσία χωρίς τέλος (Η εξουσία των Ρωμαίων δεν θα έχει τέλος).

B. 2.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
plenaē	πληρότητα
fortunam	φουρτούνα
gelidā	ζελατίνα
feres	παράφορος
moenia	άμυνα

B. 6. α)

ad caelum → εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της κίνησης σε τόπο στο feres

ab Lavinio → εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της απομάκρυνσης από τόπο (ή της κίνησης από τόπο) στο transferet

18576-Λύση

Post annos → εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου (της χρονικής ακολουθίας) στο pariet

de nomine → εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της προέλευσης στο appellabit

sine fine → εμπρόθετος προσδιορισμός του τρόπου στο erit (βλ. Κανελλόπουλος, Λατινικά για τη Γ' Δέσμη, 1989 σ. 144) ή εμπρόθετος προσδιορισμός σε θέση κατηγορουμένου στο imperium μέσω του erit (βλ. βιβλίο του καθηγητή)

β) Ovidius dicit Musam esse unicam amīcam poētae.

Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου τίθεται σε αιτιατική πτώση, γιατί έχουμε ετεροπροσωπία. (dicit →Υ = Ovidius / esse→Υ = Musam)

αδιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΥ

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poētam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poētae.

β) Respondit ille se esse Orcum. Tum terror Cassium concussit et e somno eum excitāvit. Cassius servos inclamāvit et de homine eos interrogāvit. Illi neminem viderant. Cassius iterum se somno dedit eandemque speciem somniāvit. Paucis post diēbus res ipsa fidem somnii confirmāvit. Nam Octaviānus supplicio capitis eum adfēcit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α΄ με τις λέξεις της στήλης Β΄ που έχουν μεταξύ τους ετυμολογική συγγένεια (3 λέξεις από τη στήλη Α΄ περισσεύουν)

A΄	B΄
fortūnam	ουμανισμός
terrā	καπιταλισμός
poētam	ιδεαλισμός
epistulis	παραδοσιακός
homine	επιστολή
viderant	
dedit	
capitis	

Μονάδες 10

B. 6. α) Στο 2^ο απόσπασμα να εντοπίσετε πέντε (5) αντικείμενα ρήματος σε πλάγια πτώση και να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

19418

Αντικείμενο	Πτώση	Ρήμα το οποίο συμπληρώνει

(μονάδες 10)

β) Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā: Να εντοπίσετε τους 2 επιθετικούς προσδιορισμούς και να τους αντικαταστήσετε με δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις.

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθηνάμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19418-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Την Ρώμη επιθυμεί (αποζητά) και θρηνεί / κλαίει για την αντίξοη / κακή τύχη (του). Αφηγείται (Διηγείται) για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη γη. Οι έγνοιες / φροντίδες και οι δυστυχίες βασανίζουν τον ποιητή. Με τις επιστολές αντιμάχεται / ανθίσταται (πολεμάει ενάντια) στην αδικία. Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

β) Εκείνος απάντησε ότι (πως) ήταν ο Πλούτωνας (Χάροντας). Τότε τρόμος συντάραξε τον Κάσσιο και τον ξύπνησε / σήκωσε από τον ύπνο του. Ο Κάσσιος φώναξε τους υπηρέτες (τους δούλους του) και τους ρώτησε για (αυτόν) τον άνθρωπο. Εκείνοι (όμως) δεν είχαν δει κανένα. Ο Κάσσιος για δεύτερη φορά παραδόθηκε στον ύπνο (ξανακοιμήθηκε) και ονειρεύτηκε το ίδιο θέαμα (την ίδια μορφή). Λίγες ημέρες αργότερα η ίδια η πραγματικότητα (τα ίδια τα πράγματα) επιβεβαίωσε(αν) την αξιοπιστία του ονείρου. Δηλαδή ο Οκταβιανός του / σε αυτόν επέβαλε την θανατική ποινή (την ποινή του θανάτου).

B. 2.

A'	B'
homine	ουμανισμός
capitis	καπιταλισμός
viderant	ιδεαλισμός
dedit	παραδοσιακός
epistulis	επιστολικός

B. 6. α)

Αντικείμενο	Πτώση	Ρήμα το οποίο συμπληρώνει
Cassium	αιτιατική	concussit
eum	αιτιατική	excitavit
servos	αιτιατική	inclamavit
eos	αιτιατική	interrogavit
neminem	αιτιατική	viderant
se	αιτιατική	dedit
somno	δοτική	dedit

19418-Λύση

speciem	αιτιατική	somniavit
fidem	αιτιατική	confirmavit
eum	αιτιατική	adfecit

(οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν ελεύθερα πέντε από τα αντικείμενα)

β) barbaris: είναι επιθετικός προσδιορισμός στο incolis

gelidā: είναι επιθετικός προσδιορισμός στο terrā

Narrat de incolis, qui barbari sunt et de terrā, quae gelida est.

αθηνάϊκων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Ovidius poëta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poëtam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poëtae.

β) L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es?»

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να διαγράψετε τη νεοελληνική λέξη στη στήλη Β' που δεν έχει ετυμολογική συγγένεια με καθεμιά από τις λατινικές λέξεις της στήλης Α'.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
poëta	ποιητικός, ποίηση, ποικιλία
plenae	πλήγμα, αναπλήρωση, πληρότητα
gelidā	ζελέ, ζελατίνα, ζέση
miseriae	μίζερος, μίανση, μιζέρια
cucurrit	κουράγιο, κούρσα, κουρσεύω

Μονάδες 10

B.6.α.) «Ovidius poëta in terrā Ponticā exulat» και «L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia [...]». Στα αποσπάσματα που σας δόθηκαν να εντοπίσετε πέντε ομοιόπτωτους προσδιορισμούς και να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

Ομοιόπτωτος προσδιορισμός	Συντακτική λειτουργία
1.	είναι στο
2.	είναι στο
3.	είναι στο

19771

4.	είναι στο
5.	είναι στο

(Μονάδες 10)

β) «Ut domum ad vesperum rediit»: χρησιμοποιώντας το ουσιαστικό domum της παραπάνω φράσης, να επιλέξετε την κατάλληλη πτώση του, ώστε να δηλωθεί η στάση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19771-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α.α) Ο Οβίδιος ο ποιητής είναι εξόριστος στη γη του Πόντου/στην ποντική γη. Γράφει συχνά επιστολές στη Ρώμη. Οι επιστολές είναι γεμάτες (με) παράπονα/διαμαρτυρίες. Επιθυμεί τη Ρώμη/του λείπει η Ρώμη και θρηνεί για την αντίξοη/κακή τύχη. Αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη γη. Τον ποιητή οι έργοι και οι δυστυχίες βασανίζουν. Με τις επιστολές μάχεται ενάντια στην αδικία/ αντιμάχεται την αδικία. Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

β) Στον Λεύκιο Αιμίλιο Παύλο ύπατο για δεύτερη φορά έλαχε να κάνει πόλεμο εναντίον του βασιλιά Περσέα. Μόλις γύρισε/επέστρεψε στο σπίτι (του) το βραδάκι, η κορούλα του η Τέρτια, η οποία τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα της. Ο πατέρας έδωσε στην κόρη (ένα) φιλή αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη. «Τι συμβαίνει» ρώτησε «Τέρτιά μου; Γιατί είσαι λυπημένη; Τι σου συνέβη;»

Β.2.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
roēta	ποιητικός, ποίηση, ποικιλία
plenaē	πλήμα , αναπλήρωση, πληρότητα
gelidā	ζελέ, ζελατίνα, ζέση
miseriae	μίζερος, μίανση , μιζέρια
cucurrit	κουράγιο , κούρσα, κουρσεύω

Β.6.α.)

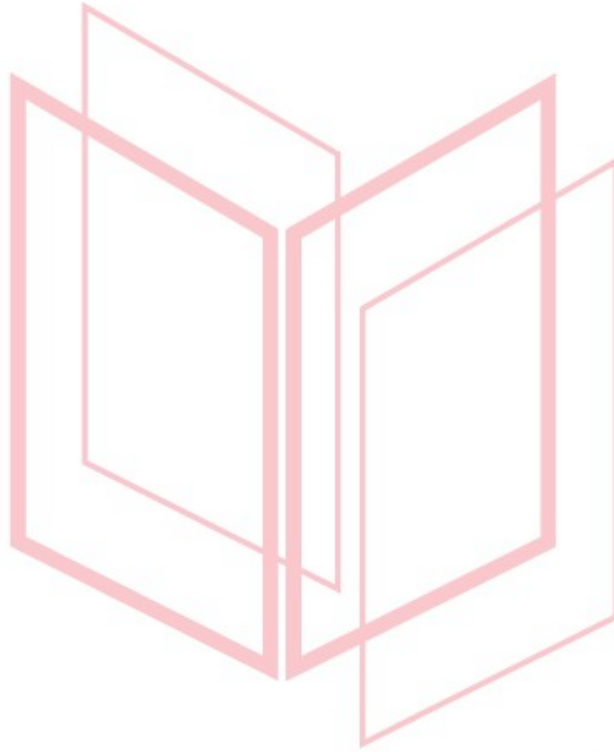
Ομοιόπτωτος προσδιορισμός	Συντακτική λειτουργία
1. roēta	είναι ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στη λέξη Ovidius.
2. Ponticā	είναι ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη terra.
3. consuli	είναι ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στη λέξη L. Aemilio Paulo.
4. rege	είναι ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στη λέξη Perse.
5. Tertia	είναι ομοιόπτωτος προσδιορισμός, επεξήγηση

19771-Λύση

στη λέξη <i>filiola</i> .

β) Για να δηλωθεί η στάση σε τόπο χρησιμοποιείται η απρόθετη γενική → *domi*.

Για να δηλωθεί η απομάκρυνση από τόπο χρησιμοποιείται η απρόθετη αφαιρετική → *domo*.

αθημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ ΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Ovidius poëta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poëtam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poëtae.

β) Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant. Aenēas cum Anchīsā, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat. Sed venti pontum turbant et Aenēan in Africam portant. Ibi Didō regīna novam patriam fundat. Aenēas regīnae insidias Graecōrum renarrat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρεθεί με ποια λέξη των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν έχει ετυμολογική συγγένεια καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής:

ποιητικότητα, υπερπόντιος, πληθυσμιακός, ναυτιλία, πατρώος

Μονάδες 10

B.6.α) Να αντιστοιχίσετε τους όρους της στήλης Α με τον συντακτικό τους ρόλο στη στήλη Β. Στη στήλη Β υπάρχουν πέντε συντακτικοί ρόλοι που δεν αντιστοιχούν σε κάποιον από τους όρους της στήλης Α.

A	B
1. querelarum	i. Άμεσο αντικείμενο στο renarrat
2. amica	ii. Γενική υποκειμενική στο plenae
3. dolo	iii. Απρόθετη αφαιρετική (οργανική) του τρόπου στο expugnant
4. regina	iv. Έμμεσο αντικείμενο στο renarrat
5. insidias	v. Κατηγορούμενο στο Musa μέσω του συνδετικού ρήματος est
	vi. Γενική αντικειμενική στο plenae
	vii. Ομοιόπτωτος προσδιορισμός, επεξήγηση στο Dido
	viii. Κατηγορούμενο στο poetae μέσω του συνδετικού ρήματος est
	ix. Απρόθετη αφαιρετική (οργανική) της ιδιότητας στο expugnant

20356

χ. Ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Dido

(Μονάδες 10)

β) Να εντοπίσετε στα αποσπάσματα πέντε προσδιορισμούς του τόπου (π.χ. εμπρόθετοι προσδιορισμοί με την ίδια ή διαφορετική πρόθεση, τοπικά επιρρήματα, πλάγιες πτώσεις ουσιαστικών) (Μονάδες 5) και να τους χαρακτηρίσετε συντακτικά αναφέροντας και τον όρο που προσδιορίζει ο καθένας (Μονάδες 5).

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

20356-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.

α) Ο Οβίδιος ο ποιητής είναι εξόριστος στην Ποντική γη/στη γη του Εύξεινου Πόντου. Γράφει συχνά επιστολές/γράμματα προς τη/στη Ρώμη. Οι επιστολές (του) είναι γεμάτες παράπονα. Επιθυμεί τη Ρώμη και θρηνεί/κλαίει την αντίξοη/κακή τύχη (του). Αφηγείται/διηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη γη. Οι έγνοιες και οι δυστυχίες βασανίζουν τον ποιητή. Με τις επιστολές (του) αντιμάχεται την αδικία/πολεμάει ενάντια στην αδικία. Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

β) Οι Έλληνες πολιορκούν την Τροία και την κυριεύουν με δόλο. Ο Αινείας με τον Αγχίση, με τον γιο (του) και με τους συντρόφους (του) πλέει προς την Ιταλία. Αλλά/όμως οι άνεμοι ταραάζουν τη θάλασσα/το πέλαγος και (μετα)φέρουν/παρασύρουν τον Αινεία στην Αφρική. Εκεί η Διδώ, η βασίλισσα, θεμελιώνει/ιδρύει (μια) νέα/καινούργια πατρίδα. Ο Αινείας αφηγείται/διηγείται από την αρχή στη βασίλισσα την ενέδρα/τους δόλους των Ελλήνων.

B.2.

ποιητικότητα → *poeta, poetam, poetae*

υπερπόντιος → *Pontica, pontum*

πληθυσμακός → *plena*

ναυτιλία → *navigat*

πατρώος → *patriam*

B.6.α)

1. vi

2. v

3. iii

4. x

5. i

β)

in terrā: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο *exulat*

Romam: απρόθετη αιτιατική που δηλώνει κατεύθυνση/κίνηση σε τόπο στο *scriptitat*

ad Italiam: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της κατεύθυνσης/κίνησης σε τόπο στο *navigat*

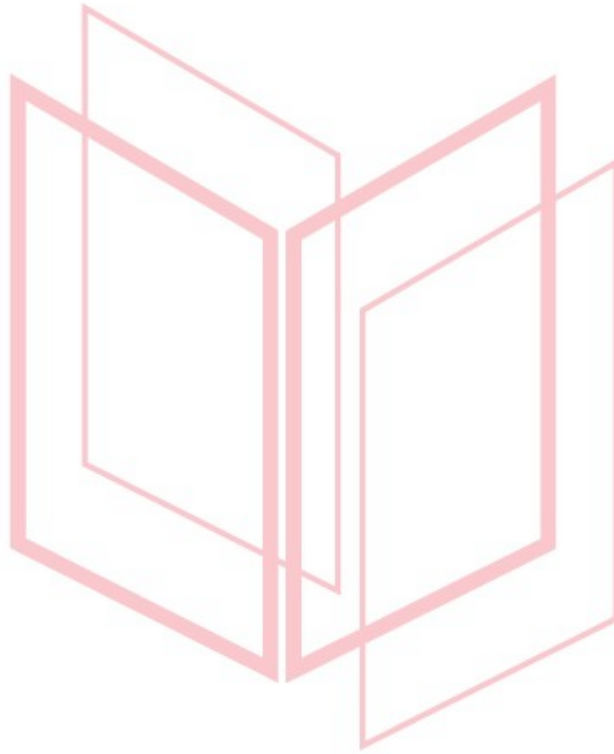
in Africam: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της κατεύθυνσης/κίνησης σε τόπο στο *portant*

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

αθημπινίσις

20356-Λύση

Ibi: επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο fundat

αδιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ VII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poētam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poētae.

β) Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nerviis hiemāre iubet et tribus imperat in Belgis remanēre. Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatores nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debetis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε μία λέξη στη Νέα Ελληνική που είναι ετυμολογικά συγγενής με τις παρακάτω λατινικές λέξεις: gelidā, miseriae, contra, repugnat, possunt.

Μονάδες 10

B.6.α.) Να εντοπίσετε στο απόσπασμα «Ex quibus quattuor... perpetrāre possunt» πέντε όρους με επιρρηματική σημασία -εμπρόθετους ή απρόθετους- που συντάσσονται με αφαιρετική πτώση και να σημειώσετε στον ακόλουθο πίνακα τη συντακτική τους λειτουργία:

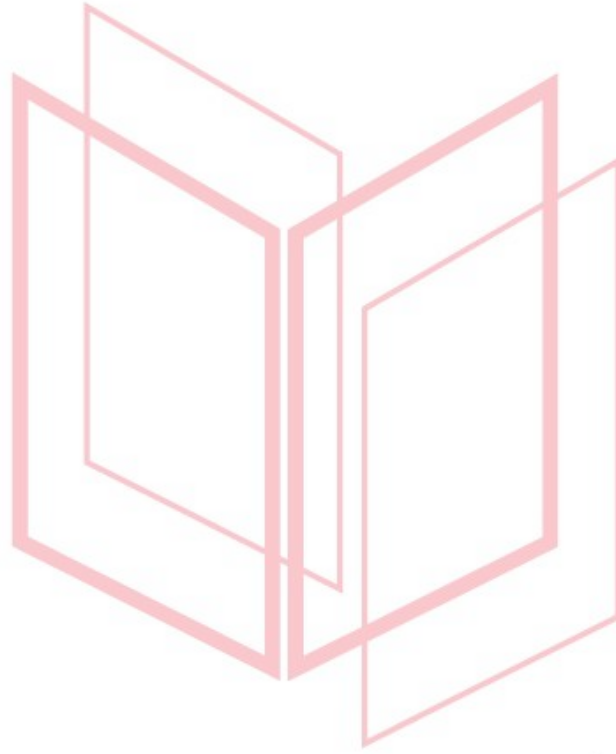
Όροι που συντάσσονται με αφαιρετική (εμπρόθετοι ή απρόθετοι)	Συντακτική λειτουργία
1.	είναι στο
2.	είναι στο
3.	είναι στο
4.	είναι στο
5.	είναι στο

(μονάδες 10)

β) «[...] et tribus imperat in Belgis remanēre» και «Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet»: στην πρώτη από τις παραπάνω φράσεις να αντικαταστήσετε το ρήμα imperat με το iubet και στη δεύτερη το iubet με το imperat, επιφέροντας τις απαραίτητες αλλαγές που σχετίζονται με τη σύνταξη των παραπάνω ρημάτων (μονάδες 4+6).

21434

(μονάδες 10)
Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21434-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α.α) Αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη γη. Οι έγνοιες/φροντίδες και οι δυστυχίες βασανίζουν τον ποιητή. Με τις επιστολές μάχεται ενάντια στην αδικία. Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

β) Ο Καίσαρας εξαιτίας της έλλειψης δημητριακών εγκαθιστά τις λεγεώνες (του) σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα. Διατάζει τέσσερις από αυτές να ξεχειμωνιάσουν στη χώρα των Νερβίων και διατάζει τρεις να παραμείνουν στη χώρα των Βέλγων. Διατάζει όλους τους διοικητές των λεγεώνων να μεταφέρουν σιτάρι στο στρατόπεδό (τους). Συμβουλεύει τους στρατιώτες με αυτά τα λόγια: «Ακούω/πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν· οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι αυτοί είναι/βρίσκονται κοντά. Οφείλετε/Πρέπει να φυλάγεστε από τη δύναμη των εχθρών· γιατί οι εχθροί συνηθίζουν να (εξ)ορμούν από τους λόφους και μπορούν να κατασφάξουν τους στρατιώτες.

B.2. gelidā→	ζελέ, ζελατίνη, ζελατίνα.
miseriae→	μιζέρια, μίζερος.
contra →	κόντρα, κοντράρω.
repugnat →	πυγμή, πυγμαχία, πυγμάχος, πυγμαχικός, πυγμαχώ.
possunt →	δεσπότης, δεσποτισμός, δέσποτας, δεσποτάτο, δεσποτεία.

B.6.α.)

Όροι που συντάσσονται με αφαιρετική (εμπρόθετοι ή απρόθετοι)	Συντακτική λειτουργία
1. Ex quibus	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του διαιρεμένου όλου στο quattuor.
2. in Nerviiis	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο απαρέμφατο hiemāre.
3. in Belgis	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο απαρέμφατο remanēre.
4. verbis	είναι απρόθετη αφαιρετική οργανική του τρόπου στο ρήμα admonet.
5. de collibus	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της από

21434-Λύση

	τόπο κίνησης/ απομάκρυνσης από τόπο στο απαρέμφατο <i>advolāre</i> .
--	--

β) Τα ρήματα *iubet* και *imperat*, αν και συνώνυμα, συντάσσονται με διαφορετικές πτώσεις. Συγκεκριμένα, το ρήμα *imperat* συντάσσεται με δοτική πτώση + τελικό απαρέμφατο (βλ. λεξιλόγιο σχολικού εγχειριδίου, *Λατινικά Α' τεύχος*, σελ. 69), ενώ το ρήμα *iubet* κανονικά με αιτιατική.

Στις φράσεις «[...] *et tribus imperat in Belgis remanēre*» και «*Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet*» αν αντικατασταθούν μεταξύ τους τα ρήματα *iubet* και *imperat*, τότε:

et tribus imperat in Belgis remanēre → *et tres iubet in Belgis remanēre*.

Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet → *Legātis omnibus frumentum in castra importāre imperat*.

αθηνάϊκων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ